

I-pod stad

de gang gaat, denk je dat je alles alleen moet uitzoeken en dat je misschien wel de eerste bent,” zegt Van der Lee, “toch blijven er heel veel kunstenaars op parallelle wijze met dezelfde thematiek bezig zijn.” Er komen nog steeds aanbiedingen voor nieuwe projecten binnen. Op de vraag of kunstenaars eerder in ontwerpprojecten betrokken moeten worden reageert Van der Lee kritisch: “Het zou goed zijn als er eerder in een project over de *genius loci* wordt nagedacht. Wanneer je als kunstenaar eerder betrokken wordt bij een sloopproject merk je ook dat men nog helemaal niet bezig is met kunst. Men heeft nog hele andere dingen aan zijn hoofd.”

Het zou dus goed zijn wanneer er meer met de *genius loci* in het achterhoofd beslissingen worden genomen. Misschien wordt rouwbegeleiding bij slooptrajecten dan uiteindelijk overbodig. Tot die tijd moet via nieuwe projecten de huidige kwaliteit en die van het verleden zichtbaar worden gemaakt. Van der Lee is stellig: “Als je het verleden begrijpt, begrijp je de toekomst.”

Summary

Artist Ida van der Lee is caught by demolition projects. She is disappointed in the way buildings and landscapes disappear without leaving a trace, like they were never there. While demolished, they take their stories with them. These stories and changes Van der Lee is trying to visualize in her projects. By this she is showing the timelayers of the landscape and the history surrounding us.

Als de essentie van landschap is dat het altijd transformeert, bijvoorbeeld van woestijn naar agrarisch gebied naar bos naar nieuwe natuur, dan is de kans groot dat de volgende formule geldig is: Landschap = voortdurende transformatie. Als de stad steeds meer op een landschap gaat lijken, een stedelijk landschap, dan is ook hier deze formule geldig.

Toch denk ik dat er veel steden zijn die niet voortdurend transformeren. Er is eerder sprake van een bepaalde irreversibiliteit van stedelijke ontwikkelingen. Als er eenmaal op een plek is gebouwd, wijkt die bebouwing slechts voor nieuwe bebouwing. Op kleine schaal komt het soms nog wel voor: een overbodig industriegebied wordt parkgebied (Westergasfabriek Amsterdam schiet me zo te binnen). Maar alle bebouwing slopen en er geheel park van maken is uitgesloten. Bebouwing is in de hoeden van de meeste vooruitgangsendenkers toch het optimum van menselijke successie. Dit is een lastige beperking in de zo eenvoudige formule voor landschap. Toch is transformatie de enige toekomst voor de stad. Waar stad en land één worden, zal ook de voortdurende transformatie een vorm moeten krijgen.

Het lijkt onvoorstelbaar: geen eindplannen, alleen maar tijdelijke plannen. Mijn I-pod bijvoorbeeld, is voorzien van een ingebouwde batterij. Als die niet meer op te laden is, is het apparaat ook op, zo redeneert Apple. Flauw, dacht ik even, maar daarna bedacht ik me dat er ook een zeker vertrouwen van uitgaat. Kan ik me voorstellen hoe lang dat duurt, voordat die batterij op is... Heb ik dan nog wel behoefte aan mijn verouderde MP3 speler? Kan mijn voortdurend groeiende elektronica behoefte wel blijvend worden bevredigd door dit apparaat. Straks is mijn behoefte op ecologische manier overgeslagen op een nieuw apparaat en nog lang daarna doet de batterij het vast en zeker nog steeds, uitgaande van de vredig wachtende POING spelcomputer (tennis met balkjes en een balletje) op de zolder van mijn ouders. Voor het stadse landschap leer ik hier van dat de combinatie van stad en landschap niet zozeer grote, kostbare en dus lang houdbare elementen op zou moeten leveren. Zoals nu wel vaak op een utopische manier worden voorgesteld: gebouwen zo breed als de opgetilde plaatselijk voorkomende zandplaat, of zo hoog als het zuivere bronwater diep zit (reinigingsgebouw van MVRDV). Het stedelijk landschap is niets anders dan de klein verkavelde en flink met wateraders doorbloedde ontginning van het land, zoals dat voor agrarische doeleinden gebeurt. En dan voortdurend van gedaante wisselen!

De stad als landschap biedt zicht op een interessante nieuwe optie voor de aard van de transformatie. Er kan nu lustig tussen bebouwd en onbebouwd worden gewisseld! Reversibiliteit van onpopulaire woonwijken die veranderen in park of bos of agrarisch land.

Andersom kan ook: parken die slecht worden bezocht opheffen en er frisse stadse bebouwing in ontwerpen. Vorig jaar hebben we hiermee de stad Utrecht op zijn kop gezet in practicum 4 van de grondslagen landschapsarchitectuur. Heerlijk, eindelijk snapte ik wat een landschapsarchitect in de stad te zoeken heeft. De ruimte en de helderheid die je kunt scheppen in de stad, als je het beschouwt als een verzameling van elektronisch mechanismen met variabele herlaad capaciteit voor de batterijen. Klein en goedkoop, dat is de toekomst. Een robot is ook niet meer die stalen reus van 2 meter 20 die niet eens je hand kan schudden. Een robot is tegenwoordig zo klein als een vlieg. Klein en inwisselbaar, dat zijn de bouwstenen voor het stedelijk landschap. In de toekomst kunnen we dus genieten van de sloop van die grote onhandige reuzen uit het verleden.

Paul Roncken